

Петренко Ю.Ю., здобувач ступеня
вищої освіти магістра за
спеціальністю «Правознавство»
факультету № 1 ННІ № 1 НАВС

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПОВ'ЯЗАНІ З УМОВАМИ ПРИЙНЯТТЯ НА СЛУЖБУ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Європейська інтеграція України зобов'язує нашу державу забезпечити ефективне функціонування інститутів, які гарантуватимуть верховенство права, додержання прав і свобод людини і громадянина, їх ефективний захист. Одним із таких завдань є утворення Міністерства внутрішніх справ як цивільного органу європейського зразка.

Авторитет влади у сфері протидії злочинності залежить не стільки від показників розкриття кримінальних правопорушень, скільки від довіри населення до правоохоронних органів як до захисників індивідуальних та суспільних інтересів, та додержання силовими структурами принципу верховенства права.

Задля досягнення цілей новоствореного правоохоронного відомства вже відбулася низка заходів реформування серед яких прийняття Закону України «Про Національну поліцію» (далі Закон) який передбачає нові підходи до здійснення процедури добору та призначення на посаду поліцейського, створення та залучення до цього процесу поліцейських комісій, нові процедури проведення атестування поліцейських, оновлені умови проходження служби в поліції тощо.

При здійсненні аналізу норм Закону, які присвячені засадам проходження служби в поліції нами було виявлено певні недоліки, які потребують детального розгляду та надання певної правової оцінки. Актуальність даної теми полягає в існуючому суттєвому протиріччі окремих норм Закону, якими встановлені обмеження, пов'язані зі службою в поліції [3, ст. 61], положенням Кримінального кодексу [2] та Конституції України (далі - КУ) [1].

Зокрема у п. 2 ч. 2 ст. 61 Закону, законодавець визначає, що не може бути поліцейським особа, засуджена за умисне вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку [3]. Частина 4 та 5 ст. 12 Кримінального кодексу України (далі - КК) визначає, що тяжким є злочин, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше двадцяти п'яти тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк від 5 до 10 років, а особливо тяжким злочином є злочин, за який передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі понад двадцять п'ять тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк понад десять років або довічне позбавлення волі. Водночас, згідно з пунктом 3 статті 88 КК: особи, засудженні за вироком суду, що відбули покарання за діяння, злочинність і караність якого усунута законом, визнаються такими що не мають судимість [2]. Тобто особа, яка зазнала будь-які види юридичних обмежень, відбула покарання за вчинене нею протиправне діяння і судимість за це суспільно-небезпечне діяння була знята чи погашена у встановленому порядку, передбаченому КК України, вона не несе за собою жодних правових наслідків, і особа визнається такою, що не має судимості. У зв'язку з тим, що вищезазначені особи вважаються такими, що не мають судимості, на нашу думку, не повинно існувати підстав поширення по відношенню до даної категорії осіб загальноправових наслідків судимості та випадків обмеження їх прав і свобод нормативно правовими актами.

У свою чергу відповідно до ст. 21 Конституції, усі люди є рівні і вільні у своїй гідності та правах. Згідно зі статтею 24 КУ: громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками [1]. Окрім цього статтею 43 КУ передбачено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працюю, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. А держава повинна створювати умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Підсумовуючи вищезазначене, необхідно наголосити на тому, що всі громадяни рівні в своїх правах та не можуть зазнавати обмежень в своїх трудових правах якщо їх судимість знята або погашена оскільки згідно з положеннями КК України та Конституції вони вважаються такими, що не мають судимості. Аналізуючи вищевикладене, зроблено обґрунтований висновок про те, що норма передбачена у п. 2 ч. 2. ст. 61 ЗУ «Про Національну Поліцію» є типовим юридичним обмеженням, що суперечить правам громадян які передбачені Конституцією України. А оскільки Конституція має найвищу юридичну силу в державі, жоден нормативно-правовий акт не може бути прийнятим всупереч її положенням.

Таким чином, на нашу думку, не можна вважати конституційною зазначену вище норму Закону, оскільки вона суперечить Основному Закону України. У зв'язку з чим вважаємо за доцільне вжити заходів, щодо забезпечення належного нормативно-правового регулювання засад проходження служби в поліції, зокрема внести зміни до переліку обмежень, пов'язаних зі службою в поліції шляхом виключення п. 2 ч. 2 ст. 61 ЗУ «Про Національну поліцію».

Список використаних джерел

1. Конституція України // Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України // Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III.
3. Про Національну поліцію // Верховна Рада України; Закон від 02.07.2015 № 580-УШ.